

České školství neuniklo kritice OECD - rozhovor s náměstkem hejtmana LK Radkem Ciklem

06. 04. 2012 12:46

Náměstka hejtmana LK pro resort školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Radka Cikla (ČSSD) jsme se zeptali, co říká na zprávu Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD), která zhodnotila výsledky vzdělávání v České republice.

Pane náměstku, zpráva dává informaci, že výsledky vzdělávání žáků v ČR jsou na průměru či mírně pod průměrem OECD. Co na to říkáte?

Je to pro nás varování a zároveň upozornění, že pokud chceme být v Evropě i ve světě

konkurenceschopní a chceme naší zemi rozvíjet, budeme muset ve vzdělání přejít na poněkud vyšší obrátky.

V posledním desetiletí se výsledky žáků výrazně zhoršily, to je možná ještě více alarmující?

Ano, to je. Zejména snižující schopnost orientovat se v matematice a přírodovědných oborech může být velkou překážkou pro vedení úspěšného a kvalitního života mladého člověka. Tyto neznalosti začínají být již limitujícím faktorem pro rozvoj českého průmyslu.

Podle zprávy je výběr vzdělání ovlivňován především rodinným zázemím. Platí to obecně nebo je situace v Libereckém kraji jiná?

Liberecký kraj nijak nevybočuje z hlavního proudu tendencí v České republice. Bohužel vzdělávání dětí je dnes přímo úměrné vzdělání rodičů. To rozhodně není správné. Děti ze sociálně slabších rodin to mají velmi těžké. Na druhou stranu i absence nutnosti překonávat obtíže a přílišné zametání cestiček ke vzdělání ze strany rodičů našim dětem také nepomáhá. Může být až kontraproduktivní. Život je plný překážek a i na to by měly být naše děti připraveny.

Kritice neušly ani speciální školy. Kde je nám vytýkáno, že žáci jsou do speciálních škol umísťováni díky sociálnímu znevýhodnění a ne kvůli poruchám učení. Jaká je situace ve speciálních školách v Libereckém kraji?

Na základě šetření České školní inspekce můžu konstatovat, že v celém Libereckém kraji nebylo v praktické škole zařazeno ani jedno dítě, které by nemělo lehké mentální postižení. Pro kraj je to dobrá vizitka. Speciální školy, stejně tak jako praktické školy, mají nepochybně v našem vzdělávacím systému své místo. Poskytují žákům potřebnou individuální péči. Určité omezení možností zařazovat děti do těchto zařízení již dnes existuje.

Zpráva nám dává i mnoho doporučení. Jedním z nich je, že bychom měli před plošným testováním žáků pátých a devátých tříd nejprve vyvinout důkladné standardy. Tyto standardy by pokryly cíle vzdělávání v celé šíři a teprve na nich by se měly stavět testy dílčí. Sdílíte stejný názor?

Určitě. Jakékoli testování by mělo vycházet ze standardů. Obecně chápu nechuť k testování, ale ověřování úrovně znalostí je nezbytné. Opět se obracím na situace v běžném životě. Ať profesním, rodinném či jiném. Život před nás staví řadu náročných zkoušek. Takže určitý stres, ověřování a srovnávání znalostí žáků již na základních školách jev pořádku. Zároveň by se testování mělo stát v budoucnu jen jednou ze součástí koncepce vzdělávání.

Souhlasíte s doporučením, že by školy a učitelé měli být hodnoceni na základě stanovených standardů?

Ano, ovšem. Je zapotřebí sdělit pedagogům, rodičům i žákům cílový stav, kterého má být dosaženo. Pak k němu postupně, ale soustavně směřovat.

V českém školství údajně chybí průběžné hodnocení žáků a neexistuje zpětná vazba. To by přeci měl být základ školního vzdělávání. Jen tak může vést hodnocení k zlepšování každého žáka. Souhlasíte?

Nepochybně. Já osobně bych byl velmi přísný k nastavení a nárokům v počátečním vzdělávání. Kupříkladu, že na výběrové školy by měly být přijímány skutečně děti s požadovaným nadáním, ať už se studijním či uměleckým. Vzdělávací systém v České republice je dostatečně prostupný vertikálně i horizontálně, aby umožnil žákům, kteří následně uvidí svoji roli jinde, změnit své rozhodnutí. A pak tu máme docela funkční a rozsáhlý systém dalšího vzdělávání. Ten umožňuje občanům doplnit si vzdělávání podle jejich reálných potřeb.

Lze některá navržená doporučení OECD provádět na školách v Libereckém kraji, třeba i nezávisle na centrální úrovni?

Lze hledat a najít místa a situace, kde zodpovědné rady a zastupitelstva mohou začít vzdělávání měnit k lepšímu. Konečně i na tom jsme se shodli v Komisi pro školství a sport Asociace krajů, kterou mám tu čest řídit. Řada dohodnutých opatření se také již začíná naplňovat. Kupříkladu požadavek na testování žáků při přijímání do maturitních oborů středních škol.